

od jazranskega morja do Karpatov od mej sarmatiških Jazygov do virov Drave.

Prof. Dr. Ilwof se je prederznil terditi, da Slovani ob času, ko so Kelti planinske dežele (Alpenländer) posedli, to bi bilo proti koncu 4. stoletja pred Krist., niso še prišli do Volge.

Ker pa že od leta 1500 pred Krist. od Volge do Borystena nahajamo Skite, bi si bili mogli Slovani leta 400 pred Krist. s silo pot predreti do baltiškega morja, kjer slovanske Venede že v ti dobi stanuvajoče nahajamo. To bi bila kervava vojska s Skiti, od ktere bi nam vendar Herodot bil kaj povedal.

Slovani so pred Skiti v Evropo prišli, toraj že pred 1500 leti pred Kristom, in ob času, ko so Kelti planinske zemlje si osvojili, so že več kakor jezero let takraj Volge stanovali.

Pa tudi ostanjki skitiškega jezika pričujejo, da Skiti nikdar niso bili Slovani, na primer:

¹⁾ „Παγατη κών Σκυθιστι“. pes se po skitiškem veli Pagaje ²⁾ „Μέσπλη ή σελήνη παρὰ Σκύθαις“. Mesple se mesec veli pri Skitih. ³⁾ „Επὸν τὸν ὀφθαλμὸν καλέουσι Σκυθαι“. Spa se oko veli pri Skitih ⁴⁾ Maeotin Scytae Temerinda vocant, quod significat matrem maris, ⁵⁾ „Ποσειδέων Θαμιμασάδας“. Poseidona Thamimasadas ⁶⁾ „Ταρανθός“ po skitiškem severni olen, jelen „das Rennthier“, ⁷⁾ Scythae Caucasum montem Graucasum appellavere, hoc est nive candidum. Skiti so Kaukaz imenovali Graukaz, kar pomeni snegobel, ⁸⁾ Amazone imenujejo Skiti Oirpata; to ime pa v helenškem jeziku pomeni možoubivka; Oior imenujejo moža, pata pa pomeni ubiti, ⁹⁾ Σκύθαι τοὺς φρυγάδας Παρθοὺς καλοῦσιν. Skiti begune imenujejo Parthus itd.

Iz vsega tega se lahko prepričamo, da niti zgodovinske svedočanstva klasiških pisateljev niti ostanjki jezika ne govorejo za slovanstvo Skitov.

V mali Azii ni nikdar bilo Slovanov razun unih, kateri so se po Krist. tam naselili. Imena Zagora, Carusa, Herpa, Zela, Danas, Sora niso slovanske, ampak medoperske. Sama enakoličnost besed ne dokaže ničesa. Sicer bi mogli Afrikance za Slovake imeti, ker tudi v Afriki je Nitra, ali pa Bari-zamorice za Korošce, ker se njih selo imenuje Koroško.

Ozir po domači.

Ložka dolina.

Od več krajev prinašajo Novice od časa do časa zanimive popise raznih krajev, le ložka dolina medli kakor borna in zapušena samica, kakor da bi v nji žive duše ne bilo, ktera bi za peró prijela in od nje naravnih krajev radovednim bravcom kaj več omenila. Sam gospod Križnogorski nam, hvala jim, včasih, pa le preporedkoma iz tega kraja kaj malega naznanujejo.

Ložka dolina je na Notranjskem, eno uro hodá proti jutru od cerkniškega jezera. Meje nje so: proti jutru Loški potok, proti jugu čubranska okrajina, proti zahodu Juliške planine z Javornikom vred, proti severju pa Bloke (Obloke). V omenjeni fari je okoli 5000 prebivavcov, kateri v 23 večih ali manjših vaseh in v mesticu Ložu prebivajo, kateremu je Friderik III. v leta 1477 razne privilegije podelil, in ga v versto mest povzdignil; popred se je pa le terg imenoval, zato se njegovim mestnjani še dandanašnji večidel le teržanje zovejo. Ložanje živijo dandanašnji večidel le od poljedelstva. Kupčija jim ne gré kakor bi radi, menda zato ker so predeleč od velicih cest.

V zgodovini se bere, da so Ložanje z morsko soljo, usnjem in istriškim vinom verlo barantali. Res so se pred kakimi 50 leti še precej s kupčijo vkarjali in po nji lepe denarce v deželo donášali, toda ona kupčija je sedaj večidel vsa zaspala. Le poredkoma se še narajma, da kakošen usnjar svojega kljuzeta z usnjem otovori in ga čez gojzd (juliške planine) na kraške in isterške terge tira, kjer jih je pred nekoliko leti na terjih v Koprju, Mujah, Ricmanih, Bakru, Kastvi, Beluncu, Pazinu in več drugod dovolj bilo, in so s svojo robo dobro kupčevali.

Vlastniki Loža so bili, kakor Valvazor v XI. bukvah stran 324. piše, Ložki gospodje. Že v letu 1227 je bival tukaj Albert, pozneje Ulrih, v letu 1282 je gospodoval pa Rusko Lozar. On in Herman in Volfrard, — ali sta bila omenjena dva plemenitaža Rusko-va brata ali pa le strica, se za gotovo ne vé, — so ravno v tem letu bili planili čez neke kmetije bistrškega samostana, in so si jih usvojiti mislili, toda jim ni šlo po sreči. V letu 1320 so bili štirje bratje posestniki Loža, kateri so imeli tudi na Krasu in v Ipavi več grajšin in so krog in krog jako sloveli, od katerih so poslednjega gospodarja kmetje blizo Soteske poleg Kerke ubili. V vedni spomin umora so potomci tukaj kamnitno groblo sčasoma nakopčili, ktera je še dandanašnji viditi. Pozneje so Lož pa ortenburški za njimi pa celjski grofje pod svojo oblast spravili. Po smerti omenjenih grofov je prišel Lož z Ortenburgom in Celjem leta 1454 pa pod avstrijsko oblast, v kateri se znajde še do današnjega dne, ne pa, kakor Megiser krivo terdi, v letu 1435. V tem letu je bil Lož le od Friderikove vojske obležen; ko je pa neki pogumen Ložan (Frank po imenu) vojskovodja Krištofa Fladnicer-ja umoril, je bil naenkrat obsedve konec, in obsedniki so urno svoje kopita pobrali in jo od tod pobrisali, kar urniše so le mogli.

Mestice je bilo zastran napadov ljutih Turkov z močnim zidom krog in krog obzidano, ktereja je pa že davnej zob časa razrušil in so Ložanje večidel poderli. Nad mestom proti jutru se vidijo na prav stermem griču razvaline starega gradú, v katerih pa le kavke gospodarijo. V notranjem prostoru imajo Ložanke svoje gredice, v ktere kapus in drugo zelenjad sejejo. Blizo mesta je cerkvica sv. Roka, kjer se mestnjani pokopujejo; za cerkvijo pa jama, iz ktere ob hudem deževji voda hahlá, kakor iz šneperskega Oberha in meče kakor v Viru poleg Zatičine berložnje ali močerilce (proteus anguinus, človeške ribice) ven iz svojih podzemeljskih cemunov, kamor prijatli naravoslovja o poletnih dnéh radi zahajajo. V ti jami je, kakor so letni časi bolj ali manj deževni, tudi več ali manj vode; da pa ta voda, ki o povodnjih iz jame hahlá, ne doteka semkej iz merzle jame izza Križne gore, kakor gosp. Zörer terdi, ampak po naših mislih o hudih nalivih le iz Blok. Una pride pa pod Šteberkom na dan in je koj tako močna, da precej neki mlin goni. — (Dalje sledi.)

Kratkočasno berilo.

Srečen Anžè.

Iz nemškega po „Grimmu“ prosto poslovenjeno.

Sedem let je služil Anžè pri enem gospodarji. O božiču sedmega leta pa mu reče: „Gospod, moj čas je pretek, šel bi toraj rad domú k svoji materi. Dajte mi prisluzek“. Gospod mu reče: „Služil si mi zvesto; kakoršna služba, takošno naj bo plačilo“, in dá mu tako kepo zlata, kakor Anžetova glava. Anžè prinese ruto, zavije kepo v njo, naloži na herbet, se poslovi ter se spravi na pot proti domu.

Ko nekaj časa potuje, ga zlato breme tako teži, da komaj še gre noga memo nogé. Kar ga sreča jezdec, ki vesel in židane volje na berzem konji sedé prepeva in žvižga. „Oj“, reče Anžè na ves glas, „kako prijetno je jezdariti, ker jezdec sedi kakor na stolu, ne zadene na noben kamen, si lahko čevljev prihrani ter pride berzo naprej, da ne vé kako“. Ko ga jezdec sliši, mu reče: „Zakaj pa ti, Anžè,

¹⁾ Dr. Ilwof „Beiträge zur Gesch. der Alpen- und Donaul.“ str. 32. ²⁾ Hesych II. 834. ³⁾ Hesych II. 578. ⁴⁾ Herodot 4. 27. ⁵⁾ Pein. 6. 7. ⁶⁾ Herodot 4. 59. ⁷⁾ Steph. Byzant pod besedo Γελωνοι. ⁸⁾ Plinius 6, 19.

pešč hodis?“ „E kaj, to kepo moram domú nesti; je sicer zlato, pa že ne morem glave po koncu držati, tudi me med plečmi hudo tišči; bi se toraj rad tega nerodnega bremena znebil.“ „Veš kaj“, reče jezdec in obstoji, „menajva! jez ti dam konja, ti pa meni zlato.“ „Iz serca rad“, mu Anžè vès vesel seže v besedo, „toda zagotovim vas, dovolj boste imeli nesti.“ Jezdec stopi s konja, vzame zlato, pomaga Anžetu na konja, mu podá berzdo v roko, ter mu reče: „Če hočeš, da naj hitro teče, moraš z jezikom cmakati in „hop, hop“ reči.“

Serčno vesel je bil Anžè, ko je tako prost na konji sedel in jezdaril. Čez nekaj časa se spomni, da konj še hitreje zamore teči; začel je toraj cmakati in konja pod vamp suvati. Konj jame dirjati in ker Anžè še počasnega jezdarenja ni bil vajen, se zverne s konja v neko grapo tik njiv na tla. Ušel bi bil konj, ako bi ga kmet ne bil vjel. Anžè se pobere in se komaj spravi na noge. Bil je nevoljen in reče kmetu: „Jezdariti; je pač kaj nerodno, posebno na taki kljuzi, kakor je ta, ki berca in suje, da bi si človek kmali na njem vrat zlomil če raz njega pade; jez se že več ne usedem na-nj. Vaša mirna kravica mi pač bolj dopada; pri nji gré lahko človek počasi, in ima pri vsem tem še vsak dan mleka, putra in sira od nje. Koliko bi utegnila taka kravica vredna biti?“ „No“, pravi kmet, če vam je že le tako všeč, vam dam kravo za vašega konja.“ Neznano vesel mu seže Anžè v roko; kmet pa zasede konja in v berzem teku po cesti dirja.

Anžè mirno žene kravo pred seboj in premišlja srečno barantijo. „Imam le košček kruha, in tega mi vendar, mislim, ne bo manjkalo; si ga lahko, če se mi poljubi, s putrom namažem ali si s sirom postrežem; če sem žejen, pomolzem kravo in pijem mleko. Serček, kaj še poželiš?“ Pri neki kerčmi ostane in od veselja pojé vès kruh, kar ga je sabo imel in za poslednje peneze poluka polič ola.

Potem gré s kravo naprej proti maternem domu. Vročina je bila proti poldnevu zmiraj hujši, in Anžè je bil na polji, ki je celo uro dolgo. Zelo mu je bilo vroče in jeziku slin zmanjkuje. „Hočem si pomagati“, si misli Anžè, „pomolzil bom kravo in mleko popil.“ Priveže kravo k suhemu drevesu in podstavi kapo, da bi va-njo molzel; pa akoravno se trudi in trudi, mleka ni zagledal. Ker se je pa še nerodno obračal, ga nepoterpežljiva žival z zadujo ного tako hudo na čelo bercne, da se revež na tla zverne in se dolgo nič ne zavé.

K sreči pride po cesti mesar, kateri na vozičku prešiča pelje. „Kaj se tukaj z vami godi?“ vpraša Anžeta in mu pomaga na noge. Ta mu vse pové. Mesar mu ponudi neke pijače, ter reče: „Pite en malo, da bo boljše! Krava ne dá mleka, to je stara dima, ki že ni več za rabo, kakor da jo daste mesarju.“ „Dete, dete!“ pravi Anžè in se za ušesi praska, „kdo bi bil to vedil? Se vé da je dobro, če se tak brav zakolje; to je kaj mesa, pa goveje meso je za me preterdo in ni dosti tolsto. Pač druga je, kdor ima takega prešiča! To je roba, in pa še klobase.“ „Čujte, Anžè“, reče mesar, „ker ste vi, vam hočem za kravo prešiča dati.“ „Bog vam poverni vašo prijaznost“, reče Anžè, mu dá kravo in vzame prešiča z voza.

(Konec sledi.)

Novičar iz mnogih krajev.

Najvažnša novica poslednjih dni je, da tudi tisti razpor je poravnán, ki je žugal vojsko med Švajco in Prusijo in po ti večji plamen vneti. Telegraf je 10. t. m. prinesel iz Pariza novico, da avstrijska, angleška in francozka vlada so edinih misel sostavile pogoje, pod katerimi se zamorete pruska in švajcarska vlada brez razžaljenja svoje časti porazumiti. Pruska vlada je

odgovorila, da je zadovoljna s temi pogoji; in ker jih je tudi zavezni odbor švajcarski v Bernu poterdil, ni dvombe, da tudi véliki zavezni zbor, kateri nadomestuje švajcarsko ljudovlado, bo ž njimi zadovoljen. To vse je gotovo, čeravno besede, po katerih se je mirna sprava dosegla, še niso natanko znane; pa lahko je uginiti, da bistvo njeno je tole: Švajcarji razpustijo vjete puntarje brez sodbe, pruska vlada pa se za vselej odpové pravici do Neuenburga. In tako je tedaj novo leto tudi poslednja dva spodtikljeja odpravilo, ktera sta se štela v ovéro stanovitnega mirú: rusovsko-turško zadevo in pa prusko-švajcarsko, — če se ne bo spet kje drugod kaka nova homatija izcimila, ker Moldova in Valahija še niste vredjene, napolitanske in gerške zadeve tudi še ne popolnoma poravnane. — Časnik „Austria“ je naznanil te dni: koliko blaga se je lansko leto (od januarja do oktobra) iz ptujih dežel v naše cesarstvo pripeljalo, koliko pa iz našega cesarstva v ptuje dežele izpeljalo. Vpeljalo se je lani več kot predlanskem ta čas kave (koféta) za poldrugi milijon funtov, (v vsem skupej 31¼ mil. funtov); — pomaranč in limon se je povžilo 700.000 več kot predlanskem; — očiščenega (rafiniranega) cukra 4 mil. in 300.000 funtov več; — sirovega tobaka desetkrat več, predlanskem le 2 mil. funtov, lani 20 mil.; — kož za 2 mil. funtov več; — vina za 2 mil. funtov več (v tem zapisu se števili vse po funtih); tudi premoga za 2 mil. funtov več; čeravno imamo v našem cesarstvu bogate jame premoga, se ga je vendar lani vpeljalo 127 mil. funtov; tudi železa se je zavolj železnic veliko več vpeljalo; — zlata predlanskem 326, lani pa 10.647 funtov, srebra predlanskem 257 funtov, lani 241.411 funtov, zato, ker je dunaj-ka banka pomnožila svojo srebarno gotovino; — bombaža in prediva se je veliko več vpeljalo, volne pa manj; žita sploh se je zavolj dobre letine veliko manj vpeljalo kot predlanskem, le ječmena se je vpeljalo skor toliko kot predlanskem; tudi moke se je za polovico manj vpeljalo. — Govorica, da bode svitli nadvojvoda Ferdinand Maks izvoljen za kraljanamestnika na Laškem, da bo pa zraven tega tudi obdržal višje poveljstvo ces. pomorstva, se čedalje bolj uterduje; ako se to zgodi, bo stanoval svitli nadvojvoda v Milani, ene mesce v letu pa bo prebival v Benetkah in v Terstu. — Še zmiraj so vsi časniki polni popisov tistega groznega hudodelstva, ki se je v Parizu doperneslo zoper občespoštovanega škofa; na drobno popisujejo življenje pobožnega in milodarnega škofa, ki je tudi svojemu morivcu veliko dobrot skazal, — nasprot pa tudi življenje morivca, ki je bilo poslednje leta polno madežev; pravijo, da že 26. dan p. m. je sklenil to hudodelstvo, in ker se pri sodniških preiskavah obnaša popolnoma zaveden, ni misliti, da bi bil v norosti stegnil grozovito roko po življenji svojega vladika, kterege slovesni pogreb je bil včeraj (13. dan t. m.). Pravijo, da 17. dan t. m. pride morivec pred porotno sodbo; tu še le se bo vse bolj gotovo zvedilo. — Na Napolitanskem se je spet strašna nesreča zgodila; ponoči od 5. do 6. t. m. se je na eni najlepših napolitanskih ladij vnelo 27 centov smodnika, ki je na drobne kose in s strašnim gromom raznesel ladijo, ktera je imela 70.000 pušk in pa nekoliko vojakov v Palermo peljati. 80 vojakov je konec vzelo, veliko pa jih je hudo ranjenih; k sreči je prihitela angleška ladija berž na pomoč in iz morja zajela več nesrečnih, ki bi bili sicer utonili. — 7. dan t. m. je kralj sardinski odperl zbor državni. — Veliki knez rusovski Konstantin je zapustil 6. dan t. m. Petrograd in se na daljno potovanje podal, na katerem bo svojo mater v Nici obiskal, potem pa nek tudi v Pariz šel, kjer se že v cesarskem poslopji Elisee delajo sjajne priprave za veličasten sprejem njegov.

narajmali niso. Ravno tako se tudi pri Valva zorji bere, da je iz ust verjetnih mož slišal pripovedovati, da je pred 39, po današnjem številu pred kakošnimi 230 leti farni cerkovnik, ko je blizo sv. Petra na Ulaki polže kopal, kos rimskega meča in pa zlato verigo v kamnitem posipu našel; ker pa je ceniti ni vedil, bila je namreč že od sive starosti zlo zarujevela, jo je za star mesing prodal. Cerkve sv. Petra, od ktere omenjeni pisatelj govori, ni več, jez sem pa še, ko sem domá bil, njene razvaline vidil, — sv. Martina na Vidmu pa še stoji in je podružnica Podcerklanska. Tukaj sta bila, kakor Valvazor piše v XIII. buk. str. 74, dva kamna, ktera razodevata, da je staro mesto Terpo na Ulaki nad sedajnim Starim tergom bilo; na enem, ki je bil za cerkveni prag porabljen, je bil na eni strani že ob Valvazorjevi dôbi napis že tako odergnjen in zlizan, da se ni dalo veliko več razsoditi, kaj pomeni, na drugi strani je bilo pa rimsko bandero; na drugem pa, ki je k mizi velikega oltarja prizidan, so se Valvazorju le naslednje besede brati dale, namreč: AEDAGONIVS SEPVLTVS HIC EST NOR XXV. MENS; več se ni dalo uganiti.

Iz teh besed se vidi, da je bilo tukaj rimsko mesto Terpo, ne pa tam, kjer zdaj Lož stoji, čeravno dr. Šmidl v svojih bukvah: „Die Grotten und Höhlen von Adelsberg, Lueg, Planina und Laas. Wien 1854“ na strani 278. v opombi omeni, da je blizo Starega terga in nad Ložem tje proti Pogači gredé na kose tlažene ceste zadel in terdi, da so ostanjki nekdanje rimske ceste. Tega mnenja mu ne bo nihče overgel, kdor le verjame, da je bilo mesto Terpo na Ulaki, nad sedajnim Starim tergom; Metle (Metulum) pa na Oblokah; tako ste mogle tudi mesti ceste imeti eno do drugega.

Stari terg je prav prijazna vas, ktera stoji deloma v ravnini, deloma na brežini Ulake. Staroteržanje živijo večidel od poljedelstva, obertnije in rokodelstva. Gotovo bodo popotniki to vas kakor tudi celo Ložko dolino bolj pogostoma obiskovali, kader bo železna cesta do Tersta izpeljana; pa bojo v Tavzeljnovi gostivnici tudi prav dobro postrežbo in po pošteni ceni dobivali. (Konec sledi.)

Kratkočasno berilo.

Srečen Anžè. (Konec.)

Anžè gré naprej in premišljuje, kako mu vendar vse po sreči gré. Pridruži se mu neki deček, kateri pod pazduho gos nese. Nekaj časa gresta skupaj in Anžè mu pripoveduje, kako da je srečen in kako je že večkrat dobro menjal. Deček pové, da gos k neki botrinji nese. „Tehtajte jo“ — reče dalje in prime gos za peruti — „kako je težka, sem jo pa tudi osem celih tednov pital. Kdor jo bo pečeno jedel, se mu bo maščoba cedila iz ust, da bo kaj“. — „Da!“ reče Anžè in jo pretehtuje z roko, „ta ima pač svojo pezo, pa moj prešič tudi ni ravno kert“. V tem se deček skerbno ogleduje in majaje z glavo reče: „Čujte, z vašim prešičem niste varni. V vasi, skoz katero sem šel, je ravno županu iz hleva eden ukraden. Kaj, ko bi ravno ta-le bil! Ta bi bila žaltova, če vas za tatú zasačijo in posadé v luknjo“. Anžè se prestraši. „Za Božji čas“ — jeclja — „pomagajte mi iz te zadrege! Vi ste tukaj bolj znani, vzemite prešiča in dajte mi gos“. „Nekaj že hočem zgubiti, da le jez ne bom vaše nesreče kriv“ — reče deček. Vzame toraj prešiča in ga žene po stranski poti naprej; Anžè pa gré brez skerbi z gosjo pod pazduho proti domu.

„Če prav premislim“ — pravi zdaj sam sebi — „imam še zmiraj dobiček pri svoji kupčii; prvič dobro pečenko, potem toliko maščobe, ki bo od nje se cedila, da se bom pol leta mastil; zadnjič toliko belih peres, ktere si bom v blazino zašil, in spal bom kot „vaša gnada“. Me bodo mati veseli, ko domú pridem!“

Ko skoz slednjo vas gré, zagleda brusivca pri nekem vozičku, ki vesel pri svojem šumečem delu prepeva:

„Jaz brusim nožičke, brus hitro vertim,

Vesel se obračam, da krajcar dobim“.

Anžè obstoji in gleda to delo, ki mu kaj dopada. Potem brusivca nagovori: „Vam se dobro godí, ker ste tako brez skerbí pri svojem delu“. „Pač da“ — reče brusivec — „pri tem delu se petice brez velikega truda v žepu množijo, in priden brusivec je mož, kateri nikoli ni brez cvenka. Pa kje ste to lepo gos kupili?“

„Nisem je kupil, ampak za prešiča zamenjal“. „In prešiča?“ „Tega sem za kravo dobil“. „In kravo?“ „To sem za konja dobil“. „In konja?“ „Konja sem za tako debelo kepo zlate dobil, kakor je moja glava“. „In zlato?“ „Zlato pa je bil moj zaslužek za sedemletno službo“. „No, zmiraj ste si dobro opomogli“ — mu reče brusivec — „če se še tako obračate, da bote zmiraj v žepu dnar imeli, ste čez vse srečni“. „Pa kako čem gospodariti“ — reče Anžè — „da bi bil bogat?“ „Brusivec morate biti, kakor jez; k temu ravno ni potreba drugega, kakor brusivnega kamna. Tukaj imam enega, ki je že nekoliko zbrusen, mi pa tudi ne boste več za-nj dali, kakor to-le gos; če vam je prav?“

„Kako morete še vprašati“ — reče Anžè — „vsaj bom potem najsrečniji človek na svetu, če imam vselej, kadar v žep sežem, dnarja dovelj; in mu podá težki brusivni kamen — „tukaj imate čeden kamen; poberite in varujte ga; zadosti ga imate za celo življenje“.

Anžè naloži kamen in gré veselega serca urno naprej; oči mu veselja solzé. „Gotovo sem bil o polni luni rojen“ — reče — „česar le poželim, vse mi gré po godu“.

Ker je bil pa že od jutranje zarje brez prenehanja na poti, je bil že zlo truden; tudi je bil že lačen, ker je vès kruh takrat od veselja pojedel, ko je bil kravo tako dobro zamenjal. Šel je počasi in večkrat je pod veliko težo omagoval in počiti mogel. Kakor polž prileze do nekega vodnjaka, kjer je hotel piti in si z bistro vodo postreči. Položi toraj kamen polahkoma na oklep vodnjaka in zajme vode v golido. Ker je bil pa precej neroden, zadene z golido na okrogli kamen, da se zavertí in v dno vodnjaka šterbunkne. Ko Anžè vidi, da je kamen v vodi, da ga toraj ne bo treba več nesti, skače od veselja, poklekne in s solznimi očmi Boga hvali, da ga je na tako čudno vižo velike teže oprostil.

To je še manjkalo do njegove največje sreče! „Tako srečnega človeka, kot jez“ — pravi — „ni pod solncem“. Brez vse skerbí in vsake teže prost poskakuje do doma k svoji materi, ktera je že težko Anžetovega zaslužka pričakovala.

Pa bedak je šel od doma, bedak prišel domú.

Bl. Sšk.

Narodne stvarice.

Badnjak.

O badnjaku v 103. listu lanskega leta omenjenem jaz še sledeče dostavljam:

V Poljanah ob Kopi in na Horvaškem navadna beseda, ki pomeni tisti dan pred Božičem, izvira po moji misli iz glagola baditi, bditi, to je, čuti (vigilare), kajti se pred Božičem ono noč ne spi; badnjak znamenuje tedaj čujo (vigilia).

Badnjak bi morebiti koga mikalo vaditi od badnja, ki v Poljanah in na Horvaškem znamenuje iz dog napravljeno podolgovato posodo, na Serbskem pa tudi šuplo klado, ali pa tudi debelo cev, po kateri voda teče. Serbi imenujejo badnjak tudi one cerove glavnje, ki jih na badnjak iz samih vraž na ogenj devajo. Vuk nam v svojem slovníku ga takole razlaga: „Badnjak, m., sirova cerova glavnja, ki se po navadi v oči božiča nalaga na ogenj. Badnjaka morata biti dva ali pa trije, in se morajo v oči božiča (na badnji dan) tudi odsekati. Mnogi sekajo badnjake pred soncem, jih najprej z žitom potrosijo in rekó: „dobro jutro in častiti ti badnji dan!“ Navadno jih sekajo le od ene strani, od druge le enkrat s sekuro mahne. Po nekterih krajih rabijo obveršek od badnjaka namesto loparja, dokler polажajnik (polaznik, obiskovavec) v hišo ne pride, pa onda